

Nämnden för Folkhälsa och sjukvård §§19-28

Tid: 2015-03-10 13:00-16:20

Plats: Sal A, Regionens hus

§23
Dnr
LJ
2013/
1629

Sprututbytesprogram vid infektionskliniken, länssjukhuset Ryhov, Region Jönköpings län

Beslut

- Nämnden folkhälsa och sjukvård föreslår regionstyrelsen att under 2015 införa ett sprututbytesprogram som ett treårigt projekt med uppföljning och utvärdering efter två år.
- Ansvariga för sprututbytesprogrammet är infektionskliniken. Verksamheten kommer att bedrivas i samarbete med Smittskydd Vårdhygien, kliniken för missbruksvård och socialkontoret i Jönköpings kommun.
- Ur ramen för oförutsedda utgifter anvisa 800.000 kr.

Sammanfattning

Det huvudsakliga syftet med verksamheten är att genom aktiv prevention verka för att förhindra spridning av blodsmitta i form av HIV, hepatit B och hepatit C bland intravenösa missbrukare i vår region/närområde. Genom utdelning och återinsamling av sprutor och kanyler skapas förutsättningar för att bryta smittvägarna. Riktad information erbjuds om smittvägar intravenöst och sexuellt, vaccination mot hepatit A och B, samt kondomer, spritsuddar och blandkoppar. Verksamheten syftar också till att förmedla kontakt med sociala myndigheter och beroendesjukvård, men också till barnmorska och övriga sjukvården.

Beslutsunderlag

- Sprututbytesprogrammet – bakgrund (bilaga).

Beslutet skickas till

Regionsstyrelsen

Vid protokollet

Nämnden för Folkhälsa och sjukvård §§19-28

Tid: 2015-03-10 13:00-16:20

Lena Lindgren

Justeras

Maria Frisk

Desirée Törnqvist

Rätt utdraget,
Intygar

Lena Sandqvist

Folkhälsa och sjukvård

Peter Iveroth

Regionstyrelsen

Sprututbytesprogram vid infektionskliniken, länssjukhuset Ryhov, Region Jönköpings län

Förslag till beslut

1. Nämnden folkhälsa och sjukvård föreslår regionstyrelsen att under 2015 införa ett sprututbytesprogram som ett treårigt projekt med uppföljning och utvärdering efter två år.
2. Ansvariga för sprututbytesprogrammet är infektionskliniken. Verksamheten kommer att bedrivas i samarbete med Smittskydd Vårdhygien, kliniken för missbruksvård och socialkontoret i Jönköpings kommun.
3. Ur ramen för oförutsedda utgifter anvisa 800.000kr.

Sammanfattning

Det huvudsakliga syftet med verksamheten är att genom aktiv prevention verka för att förhindra spridning av blodsmitta i form av HIV, hepatit B och hepatit C bland intravenösa missbrukare i vår region/närområde. Genom utdelning och återinsamling av sprutor och kanyler skapas förutsättningar för att bryta smittvägarna. Riktad information erbjuds om smittvägar intravenöst och sexuellt, vaccination mot hepatit A och B, samt kondomer, spritsuddar och blandkoppar. Verksamheten syftar också till att förmedla kontakt med sociala myndigheter och beroendesjukvård, men också till barnmorska och övriga sjukvården.

Information i ärendet

Personer som injicerar droger löper stor risk att smittas med svåra och ibland livshotande infektionssjukdomar. I en ny vägledning rekommenderar Folkhälsomyndigheten en rad åtgärder, däribland sprutbyte, i kampen mot spridningen av hepatit B och C samt hiv. Sprutbytesverksamhet, som ger tillgång till säker injektionsutrustning, är central för att minska risken för smittspridning. Det finns ett överväldigande vetenskapligt stöd för detta och Folkhälsomyndigheten rekommenderar därför att sprutbyte införs.

Verksamheten bygger på att skapa en fungerande struktur för preventivt arbete genom samtal, provtagning och vaccination samt sprututbyte och utdelning av kondomer, spritsuddar, filter och blandkoppar. En förutsättning är även ett väl utbyggt

kontaktnät med framför allt socialtjänst, psykiatrisk beroendemottagning och barnmorska. Förutom nämnda förutsättningar krävs en ombyggnation, alternativt nya lokaler, vid infektionsmottagningen samt investering i diverse utrustning. Det behövs även ett speciellt framtaget journalsystem för denna typ av verksamhet.

Futurum akademien åtar sig att lägga upp ett uppföljningsprogram för sprututbytesverksamheten. Programmet kommer att följa själva kanylbytet, men kommer också att ha ett bredare socialt perspektiv. Frågor som kommer att belysas är hur gruppen ser ut, om klienterna är inskrivna i behandlingsprogram, om klienterna har kontakt med socialkontoret osv.

Kostnaden för verksamheten beräknas för år 2015 till:

Inrättande av lokal i omedelbar närhet till infektionsmottagningen (ny barack alternativt ombyggnad)	200 000 kr - 500 000 kr
0,5 sjukskötersketjänst för att sköta sprututbytet	250 000 kr
0,20 kuratorstjänst	75 000 kr
Journalsystem (abonnemang InfCare)	30 000 kr
Förbrukningsmaterial (kanyler/sprutor m.m.)	75 000 kr
Uppföljning av verksamheten (Futurum)	100 000 kr

Beslutsunderlag

- Sprututbytesprogrammet – bakgrund (bilaga).

REGIONLEDNINGSKONTORET

Agneta Jansmyr
Regiondirektör

Mats Bojestig
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Beslutet skickas till

Jönköpings kommun
Folkhälsa och sjukvård
Ekonomi

Smittskydd Vårdhygien

Regionledningskontoret

Peter Iveroth

036 322334

peter.iveroth@rjl.se

Nämnden folkhälsa och sjukvård

Sprututbytesprogrammet – bakgrund

I egenskap av smittskyddsläkare förordar jag att Region Jönköpings län inför ett sprutbytesprogram som ett treårigt projekt med uppföljning och utvärdering.

Infektionskliniken har idag ca 100 Hiv patienter och närmare 80 procent av dessa står på bromsmediciner. 5-10 Hiv-patienter tillkommer årligen och majoriteten av dem är smittade när de kommer till länet.

Kalmar län införde sprutbytesprogram 2012 efter att fem personer nysmittades av Hiv från orena kanyler. Förutom lidandet för enskilda patienter kostar varje Hiv-patient Regionen ca 200 000 kr per år i behandling och kontroll. En behandling som är livslång pågår alltså i ca 30 år. För Kalmar innebär detta en extra kostnad på ca 30 miljoner enbart för dessa fem patienter.

Varje år behandlar infektionskliniken ca 30 patienter mot hepatit C. Behandlingen varar mellan två till sex månader och botar oftast patienten från smittan. Utredning och behandling kostar i snitt ca 600 000 kr. I länet får vi ca 70 nya hepatit C fall varje år och ca 95 procent av dessa är missbrukarsmitta. Infektionskliniken har för närvarande närmare 500 patienter på sin behandlingslista. Obehandlade patienter utvecklar i 70 procent av fallen allvarlig levercirros och avlider om patienten inte levertransplanteras. För varje missbrukare som inte smittas med hepatit C kan vi spara lidande och kostnader.

Infektionskliniken har idag ca tio patienter på bromsmediciner mot hepatit B, en ny behandlingsform som inte funnits tidigare. Varje år får vi ca 80 nya hepatit B patienter till vårt län, många har smittats som barn och har smittan när man kommer till länet. 20 procent av hepatit B patienterna har fått sin smitta via missbruk. Idag har de flesta länder infört hepatit B vaccination i barnvaccinationen och det kommer sannolikt Sverige också att göra nästa år. Förutom rena sprutor kan sprutbytesprogrammet erbjuda hepatit B vaccination till osmittade personer i missbrukargruppen. Hepatit B behandling kostar ca 100 000 kr per patient och år och är en livslång behandling.

Infektionskliniken har varje år en handfull missbrukarpatienter med svårare sårinfektioner vid injektionsställen. Ett till två fall per år leder till infektion på hjärtklaffarna och oftast behöver dessa patienter en hjärtklaffsoperation.

Ett sprutbytesprogram leder till att vi kan förebygga smittspridning av våra blodsmittor. Vi kan bygga ett socialt nätverk till infektionsvård, missbruksvård, mödravård och socialvård för denna osynliga patientgrupp. Vi räknar med att vi har ca 400 intravenösa missbrukare i länet och kanske hälften i Jönköping men mörkertalet är stort och många ”nya” droger har börjat injiceras.

Socialstyrelsen har gjort en ”Uppföljning av sprutbytesverksamheter i Malmö och Lund” januari 2013 och konstaterar att ”verksamheten har bidragit till att förhindra spridning av blodsmitta i Region Skåne”. Vidare konstateras att ”samarbetet mellan verksamheten, beroendevården och socialtjänsten är välutvecklat”.

I SOU 2011:35 ”Slutbetänkande av missbruksutredningen” är utredningens förslag att ”Sprutbytesverksamheten vid injektionsmissbruk ska vara tillgänglig i hela landet där det föreligger ett behov av sådan verksamhet i syfte att minska riskbeteende och smittspridning, samt motivera personer med injektionsmissbruk till behandling”.

Personer som injicerar droger löper stor risk att smittas med svåra och ibland livshotande infektionssjukdomar. I en [ny vägledning](#) rekommenderar Folkhälsomyndigheten en rad åtgärder, däribland sprutbyte, i kampen mot spridningen av hepatit B och C samt Hiv. Sprutbytesverksamhet, som ger tillgång till säker injektionsutrustning, är central för att minska risken för smittspridning. Det finns ett överväldigande vetenskapligt stöd för detta, och Folkhälsomyndigheten rekommenderar därför att sprutbyte införs.

SMITTSKYDD VÅRDHYGIEN

Peter Iveroth
Smittskyddsläkare